

क्याज्यं संसृष्टपत्राद्विवेकेन ग्रहीतुं शक्यतः इति कर्कः । लेपादुपस्तीर्य लेपाद-
भिधारयतीति मानवे ।

इडां च ॥ ११ ॥ होतुर्हस्ते आदधाति समर्पयति ।

सर्वेऽन्वारभन्ते ॥ १२ ॥ उपहूयमानामिडामिडाशब्दवाच्यं पुरोडाशादिद्र-
व्यं यत्पात्र्यामवत्तम् तत्सर्वे ऋत्विग्यज्ञमाना अन्वारभन्ते . आपस्तम्बादिसूत्रेऽपिडा-
मेव तस्या एव प्रकृतत्वात् १) ।

इडोपहूतेत्युच्यमान २) अग्नेयं बर्हिषदं करोति ब्रध्म पिन्वस्वायुर्मे धुक्व
प्रजां मे धुक्व पशून्मे धुक्व ब्रह्म मे धुक्व क्षत्रं मे धुक्व विशो मे धुक्व यो
ऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तस्य प्रजया पशुभिराप्यायस्वेति तं चतुर्धा कृत्वा
॥ १३ ॥ ३) तमाग्नेयं पुरोडाशं चतुर्धा कृत्वा बर्हिषदं करोति मन्त्रान्ते ब-
र्हिषि प्रक्षिपति ४) । अग्नेयमेव शाखान्तरात् नाग्नीषोमीयम् ।

बर्हिष्यृत्विग्य आदिशति ॥ १४ ॥ पितृणां संविभागार्थं कृतान् तांश्चतु[र]ः
पुरोडाशखण्डान्वर्हिष्यवस्थितानिव यज्ञमानः ऋत्विग्यः आदिशति इदं ब्रह्मण
इदं होतुरिदमध्वर्योरिदमग्नीध इति प्रकाशयति . एतच्चाग्नेयकोणस्था[ना]दाभ्य प्र-
दक्षिणम् . सत्तेषु व्यादेशाभावाच्चतुर्धाकरणाभाव इति कर्कः ।

उभौ वाविशेषात् ॥ १५ ॥ ५) वा पूर्वपक्षनिरासे . उभावपि पुरोडाशौ
प्राशिन्नावदानेन भागावदानेन च प्रतिपाद्यौ अविशेषेण हविर्मात्रात्प्राशिन्त्रं
भागाश्च श्रूयन्ते यतः । पुरोडाशसंयोगाद्भागाः सांनान्यस्य न भवन्ति चतुर्धाकर-
णमपि सांनान्यस्य न भवति . अत एव तत्सिद्धम् प्राशिन्त्रं हविर्मात्रात् भागाश्च
पुरोडाशमात्रात् न चतुर्धाकरणमाग्नेयस्यैवेति . विकृतिष्वपि अग्नेयविकारस्यैव

१) होत्रान्वारम्भस्तु शाखान्तरीयः Mahād. २) viz. होत्रा उच्यमाने See १. ८. १. २४.
३) See Cāṅkhāy. ४. १. २. ४) तूष्णीं बर्हिषि आदधाति Mahād. See १. ८. १. ४०.
५) उभौ वा पुरोडाशौ चतुर्धा करोति अविशेषश्चवणात् चरितार्थवाविशेषात् संस्कारार्थवावि-
शेषात् प्रतिपत्तिरव्यपेक्षवादिति याज्ञिकाः । तस्मान्माध्यन्दिनानां स्वश्रुतिसूत्रपरित्यागे शा-
खान्तरपरिग्रहे मानाभावाद्भयोश्चतुर्धाकरणं भवति . अग्नेयं चतुर्धा करोतीत्यादि कर्कलिखनम्
तद्वाखान्तरविषयमिति स्पष्टम् । न प्राशिन्त्रभागचतुर्धाकरणानि सांनान्यस्य तद्विकारस्य [पशोः]
च । आह च प्राशिन्त्रभागानाग्नेयाद्धविर्मात्रादिडां तथा सर्वेषां चतुर्धा कुर्याच्छ्रुतिसूत्राशयो
यत इति Mahād.